

SYLVII INTERPRETATIO

Vocum aliquot in Mesue Antidotario quibusdam obscurarum.

DIANTVM albū, capillus veneris.

Adiantum nigrum, polytrichon.

Aerugo in vnguento cerascos legendum, & alibi passim, ut etiam apud Guidonem Cauliacum non flos aris, quia alia res est.

Albatheca in trochiscis diaphysalidum, cucumer magnus, anguria dictus Man.

Alphi albi, & nigri Græcis morphæa, etiam Gui. Cauliaco duplex.

Altheil, id est roris marini flores, legitur in elect. Alcāsi forte pro alxi. id est granatum sylvestre. Ob id balauitium scripsisse, quod est flos granati sylvestris, ut citius domestici, nisi ut Plinio, sic vulgo balauitij nomen utrique nunc esset commune. Alkilil multo legere Manardus, quod Arabibus est granatum sylvestre.

Alfulsumen in tryphera Galeno tributa, seu radix, seu lignum piperis est cum Serapione, & Auic. eius loco ponatur piper album. nam duo alia piperis genera iam recipit, vel ocymum: quidam textus hanc dictionem non habent.

Ambra Arabum, seu Græcorum recentiorum ambar, quibusdam latinis succinum Orientale dicitur, res est noua, minoris certe faciendæ virorum bonorum iudicio, quam æstimatur: an vero sit stercus, aut semen piscium, aut maris, seu fungus, vel aliud quod mare in litora eructat, parum hodie est comperitum: cal. sic. 2. gr. Ambra cineritia, vulgo grisea expetitur.

Anacardi ex Sicil. montibus ignitis afferuntur, calidi sicci gra. 4. Ob id anacardina compositio ante sex menses non vtenda, ut anacardorum vis coquendo, & fermentando interea obtundatur, in qua compositione castorium pro timdebedusch, & melanthium pro burungi reposuimus ex Serap. Auic. Haly in sua compositione anacar. quamvis burungi excorticati scribat Rasis ad Almans. in lumbricis, semina enim melanthij quamvis raro excorticentur, possunt tamen excorticari. Si autem malis melissophyllum, vel erysimon, vel erucam agrestem cum Manardo supponere, parui refert, cum hæc omnia facultatibus conueniant.

Apozema thoracicum, decoctio pectoralis.

Aqua mulsa, seu mellita, Græcis hydromeli, & melicraton dicitur.

Balsami loco, recipe terebinthina lib. ij. olei communis lib. ij. olei laurini vnc. xvi. cinnamomi vnc. ij. euphorby, caryophyll. baccarum lauri, gummi hedera, sagapeni, galbani, ammoniaci, opoponacis, ana vnc. i. thuris, mastiches, ana drach. ij. terenda terantur, et alembico destillantur igni lento, Gui. Pl. Batina mora sunt, quæ ex bato, hoc est rubo leguntur, non longe lateque serpenti, & spinis hamatis horrido, sed altero minori, ac mitiori mora parua, non nigra, sed cerulea ferenti.

Been album, & rubrum, radices olim ex Armenia delate, nunc in Italia etiam inuenta, sed vel alia, vel ætiores.

Bolus in trochiscis. Halicacabi milto sinopica, lutum carpentariorum, vel pictorum quibusdam putatur, macra Auic. dicta.

Buglossum calidum pr. g. hum. secundo, corroborat, asperitatem arteria, & pulmonis lenit. Buglossum domesticum, seu hortense, & satium Mesue est borago: sylvestre vero, seu erraticum est buglossum vulgo dictum, ut censuit in Mesuen Manar.

Calaminthe agrestis est montana, vulgare calamentum, vel ut alijs placet, nepeta vulgaris: hortensis autem, seu domestica, est menta. Calaminthe fluuiialis in diacalaminthe est verum mentastrum, non menta aquatica, aut potius male interpres propulegio vertit. calaminthe vero montana, seu nepeta est Manar. herba cattaria.

Calamus aromaticus quem officina proferunt, licet radix potius videatur, & rei fortasse alterius, tamen à veri calami viribus haud ita multum recedit. Ob id eius loco vsurpari queat, modo non sit teredinosa, & cariota. Calamus aromaticus desideratur: eius loco radix quedam, non calami illius: nec Indica res videtur, quod vili vendatur, & saepe recens multum cernatur.

Caphura res noua, gummi Arabum valde frigidum putatur: quod autem omnibus in manu est, factitium videtur, & calidum, ac incidens. An vero Simeon caphuram nomine ambaris intellexerit, videtur Manard. mihi enim ambram, ut Actuarius, & alij quidam neoterici Græci, videtur potius pinxisse. Est autem caphura frigida, sicca, ordine tertio.

Cardamomum Græcorum quamquam hodie ignotum, videatur, tamen quod cardamomum maius, seu granum paradisi, seu aliud eo planius, nec ignauius quod hodie afferri ceptum est, quod item minus produnt, viribus aromaticis insignibus est præditum, ut vteri loco esse possit, & fortasse in quatuor illa Plinij genera ex his aliquod incidere poterit, etiam si Manardus triplex cardamomum se affirmet vidisse, quorum nullum putauit verum cardamomum. Nam ob historie Diosc. breuitatem, iudicium de his est difficile. Cardamomum scilicet maius, quia præstantius. Cardamomi genera duo requirit in elect. latificante, & alibi, quæ etiam si non sint semina ab officinis producta, tamen ignaua non sunt, & pro cardamomis recipi possunt. Cardamomi nomine quidam maius simul, & minus recipi volunt.

Casi. scilicet lignea, seu vulgare cinnamomum. Casia in purgantibus, fistularis, nigra, cathartica intelligitur: in alijs vero casia Græcorum, quæ est vulgare cinnamomum, casia lignea, & aromatica officinis dicta: obstructiones aperit, præsertim hepatis: menses potenter mouet.

Cassutha herba est amplexi caulis, quæ linum amplectitur, & suffocat: ob id vulgo podagra lini dicitur. Linodera Theophrasti videtur multum similis vocato nunc epithymo.

Ceratia, seu xyloceratia, vulgo carrubia, Latinis siliqua, sunt siliqua edules, saporis casia, nigra, dulces magnitudine fabæ, in quibus semen minus, quam casia.

casia. Ponderis granorum hordei octo. Ob id saepe pro hoc pondere sumitur.

Chamaepitys, seu abiga, seu ainga pro iua.

Cinnamomum adhuc desideratur. Cinnamomum crassius vomitorijs medicamentis miscendum quidam putant, quod vomitorium id sit: alijs autem tenue. Cinnamomum tenuius, quia melius crasso, quod darfeni Mesue appellat, in elect. de cinnamomo, & de cydonijs, nisi cum Manardo per darfeni aspalathum malis intelligere: quod tamen darfisahan Arabes vocant, licet Auenzoar darfeni cinnamomum nigrum, & odorum valde, & Auerois s. colliget canellam subtilem, dulcem, & aromaticam. Cinnamomum vulgare duplum compositionibus miscendum ob eius imbecillitatem: vero enim caremus.

Citrus, seu citreolus, est cucumeris species, citrum colore, & forma simulata.

Colleticum glutinans, vulgo consolidans.

Concha testis in elect. nostro paruarum concharum opercula, aut potius onyx odoratus, blatta Byzantia vulgo dicta.

Corallium rubrum est melius albo, & album ceteris: in Pachyno Siciliae promontorio plurimum crescit, idque mari extractum, aere mox durecit: frig. primo gradu sic. secundo: stomachum tota sua substantia roborat, non sumptum modo, sed appensa admotum, nauseam quoque, & vomitum, & haemorrhagiam sistit. Cor item mire roborat, spirituum resolutionem in febribus prohibet.

Costus amarus tantum graecis est, Macro cum Serapione, & quibusdam alijs Arabibus etiam dulcis, hodie ignoratus.

Crocus nobis Arabica voce Zahafaran, parum corrupta safran dicitur.

Cubeba nobis vsu frequentes bacca sunt aromatica: Serapioni autem oxymyrsmes, id est rusci fructus. Auicenna carpesia, id est festuca quadam, de quibus in simplicibus.

Cydonio praesertim matura, odore valenti calorem aliquem declarant: sunt tamen frigida humida primo gra.

Cydonium, vel coroncum acidum seu immaturum: dulce maturum: dulcacidum medium: sic in plerisque fructuum generibus.

Cuminum Carmanum pro Carmenum verti, id est, ex Carmania regione Persidi proxima, ex qua per sinum Persicum in Arabiam, & Syriam prompte conuehi poterat, ut ex Aethiopia per mare rubrum. Cuminum autem Carmanum, seu ex Carmania regione praefert Mesues. Galenus Aethiopicum. Ne autem putes Carmenum, ut male est versum, fesceli esse cum quibusdam, quod adiectiua singularis numeri produnt.

Dactylos fuluos, seu rufos verti, quoties cheiri vocabantur, quod suspicio erat id verbum esse corruptum: $\chi\iota\phi\phi\acute{o}\nu$ enim Graeci, & $\pi\upsilon\phi\phi\acute{o}\nu$ vinum, & alia appellant, id est, igneum, rufum, pallidum, giluum, claretum vulgo, & pailletum, & rufum dicitur. Darfeni, seu cinnamomum quidam electum cinnamomum intelligunt. Si vero utrumque simul compositio postulet tenue, & crassum miscent, ut heil, seu cardamomum, scilicet mains: si utrumque exprimitur, mains & minus est miscendum.

Darfeni in electario aromatico moschato, & alibi cin-

namomum crassum verti. Manardus esse mauult aspalathum, quem Arabes darfisahan vocant, praestantius est cinnamomum. Quod si cinnamomum, & darfeni scriptura postulet, ut in elect. de cinnamomo. auge quantitatem, & pro crasso tenue, seu praestantius miscere fuerit rectius.

Daucum male corrumpit vulgus in bauciam: eius loco carpere possis pastinacam hortensem: sed cum imbecillior sit, largior inijcienda medicamentis.

Doronicum, radícula est aromatica, alba, odorata, etiā priscis incognita: officinis hodie notissima.

Elegma linctus, loch.

Eληκτεον, id est succinum, seu gutta succina, & succulenta, officinis carabe, & cacabre, vulgo galorum ambra, absolute dicitur: gummi pini Septentrionalis esse, hodie est certissimum: calidum primo gradu, siccum secundo: cor & ventriculum roborat Auicenna: ob id cardiacis, & corde trementibus confert, nauseam, & vomitum sedat, prauos in ventriculo humores gigni prohibet.

Epuloticum, vel synuloticum, cicatricem generans.

Eupatorium est agrimonia: quod autem eupatorium vocabant, licet Graecis indictum videatur, tamen speciosa, & sapore amaro liberandis obstructionibus idonea fuerit.

Fausel fructus adstringens, priscis incognitus; auellana Inda vulgo dicitur.

Fausel est auellana Indica Serapioni, nuci moschatae similis, forma pyramidis, insipida: eius desiderata loco miscetur santalum rubrum, & coriandri recentis dimidium.

Flos rosarum est illud crocatum in apiculis mediam rosam implentibus, quibus siccatis nonnihil exiguum nigrum, semini simile etiam apparet.

Folium absolute, & folium malabathri hodie parum cognita sunt: eorum tamen loco mihi non displicet pragraunde id folium tribus, seu nervis per longum eius discursantibus firmatum: est enim aroma odorum admodum gustatu, & acre.

Fragmenta preciosa, scilicet sapphyri, hyacinti, sardinis, granati, smaragdi.

GAlanga radix nunc notissima, apud Graecos nondum lecta.

Galia, seu gallia moschata, Gallia Sebellina, trochiscorum nomina sunt, quibus raro per se vtuntur, sed in alias compositiones veniunt. lege in trochiscis. Gallia simpliciter, & sine addito pro trochiscis gallie moschata: cur autem gallie sint dicta, in trochiscis leges.

Gluten alimbach in vnguento basilico, & aureo pro terebinthina, Glute vero alzana in diachylo ichthyocollam vertimus, id est piscium collam: quamquam sunt qui viscum, quo capiuntur aues, ex visco queruo factum malint.

IRis pro lilio caelesti.

Lapidum quinque preciosorum, sapphyri, hyacinti, sardinis, granati, smaragdi fragmenta, cor multum iuuare creduntur: ob id cardiacis miscentur. Vires autem roborandi stomachi iaspide viridi si probauit Galenus, potuerunt Arabes horum quinque lapidum vires in cordis affectibus probasse, quos ob id posteritas est sequuta. Sapphyrus Alberto melior ex caeruleo: flauus caeruleus ex purpureo

MESVE DE INTERPRETATION.

pureo pulvere aureo interspersus, seu nubibus obscuris, & subrubris: ob id subobscurus est melior perspicuo, Hyacinthus Serapioni optinus est ruber: à fulgure, & peste seruare creditur si vel ipse gestetur, vel quidpiam eo signatum. Sardis Alberto ruber, crassus, transparent, parvus: cui si candor ceu vnguis miscetur, sardonix dicitur: exhilarare, & ingenium acuere creditur. Granatus eidem est ex genere carbuncolorum: rubet modo balauftij, transparet, cor exhilarat, tristitiam pellit. Smaragdus quo virentior, eo melior: exhilarat, libidinem arceat, hemitritum inuat, epilepsia resistit. Hi singulatim terendi sunt super lapidem Porphyrium, aqua rosata aut buglossi pauca identidem affusa.

Lepidium pro seitarago Iudo substituiimus.

Lepra in Mesue videtur accipienda more Græcorum, pro cutis vitio, & squamosa scabie, vt psora iungit lepram, & in elect. secundo Hamech psoram lepram, & elephantiam recenset, quæ est Græcis; quod vulgo lepra.

Leucacantha, id est alba spina Græcorum, accipienda pro bedegar Arabum, non autem spongiola in Cynosrhodo inuenta.

Lignum aloes, seu xyloaloes, seu ἄλκαδον sit crudum, coctum enim nullarum est virium, & inodorum: Arabibus enim id coquere odoris excipiendi gratia morem esse scribit Casius Felix, aquamque ab his in usus multos seruari. Ob id Mesues ligni aloes crudi mentionem facit frequentem: quod si quando crudum non addat, intellige, Lignum aloes crudum in igni diu durat inconsumptum, ob glutinosam humiditatem, quam coquendo supernatantem separant institores. & mox aquæ fundionem petit.

Ligusticum Manardo radice sola visum, hodie agnosci cepit: sed multo diuersum ab eo, quod vulgus in eius locum substituit, licet viribus non differant, vt ligusticum Diosc. & Smyrniū, quod vulgare leuisticum legenti patebit.

Lingua auis in confectione testiculorum vulpis, & alibi Serap. intelligitur lingua passerum auicularum, salacissimarum: recentiores semen fraxini foliaceum in linguae speciem figuratum, amarum, intelligunt, cui vim calculos in renibus frangendi etiam tribuunt.

Lingua bouis Græco sermone buglossa vocatur Manardo.

Macis Arabum, & macis Græcorum, diuersas res esse in simplicibus probauimus, etiam si Manardo, & alijs quibusdam idem censetur. Macis nucis moschata cortex medius inter externum crassum, cortici crasso, & viridi nostrarum nucum similitimum: & corticem alterum nigrum, durum, cortici quoque ligneo nostrarum, nucum persimilem, sub quo est ipsa nux moschata, ne cum multis putes idem esse, quod macer folijs coloris, & odoris affinitate turpiter hallucinatis, non aduertentibus macis corticem esse tenuissimum, admodum calidum, nihil aut minimum adstringentem: macer vero crassum corticem, calido, & frigido temperatum, admodum adstringentem. Quæ scilicet nota tanquam fidelissime à Gal. ubique plurimi sunt, vt color & odor minimi.

Maiores, id est, efficaciores, vel pluribus simplicibus constans Mesue compositio dicta, Galeno composita vocaretur, vt minor simplex, vt diatrion pipere con sim-

plex, & compositum. Margarita in conchis mytiloriarum maris interni, sed parua. Dos autem eorum omnis in candore, magnitudine, orbe & pondere: integra item, & perlucida perforatis, rufis, obscuris sunt meliores. Cardiacæ putantur à tota substantia, & sanguinis prope cor putredinem prohibere, cordis intemperiei calidæ, & hinc nato tremori prodesse, quia frigida sicca primo gradu: ob id febricitantium, & imbecillorum remedijs miscentur.

Marmacur in diamorussia marrubium est, vel melisso-phyllyum, quod marmacur esse quidam potius putant. Cum vero plantæ hæc duæ sint facultate proximæ Galeno, sed marrubium frequentius, & efficacius, id accipiendum est.

Marmacur in pul. altero ligni aloes, quidam non marrubium, sed maioranam intelligunt: alij melisso-phyllyon, vel cytratum ocymum.

Mastiche sit alba, ampla, pura.

Medium granatum, seu dulcacidium verti pro muzum, quod id etiam pro μέσον, id est medium putari deprauatum. Nam inter acida, & dulcia tantum, quæ simul dulcia sunt, & acida sunt media.

Mel aerium, seu aeromeli cum multis mannam in Mes. semper appellamus. Mel. tabarset quidam mel rosicidum intelligunt, seu mannam, cuius loco mel album, aut saccharum bis coctum poni potest. Mel emblicarum in elect. de gemmis, & ligno aloes, est mel album, quo velut syrupo myrobalani emblicæ condita seruantur in simpl. Mesue, & in conditis sectione prima. Alijs mel emblicarum myrob. fit ex ipsarum pertritarum vncijs duabus, in aquæ communi libris duabus infusis diebus octo, post collis ad dimidij consumptionem, colatis panno lineo, & valenter expressis: in expresso coque mellis boni lib. i. coque ad liquoris consumptionem. Mel Mes. album ferè præfertur, vt etiã hodie Lugdunensib. & Narbonensib. Gal. non autem flauum probatur, nec alibi fit mentio, etiam sicceram Ponticam natura albam nouerit, non solam Tyrrhenicam lotionem albatam.

Mel passularum, id est, in quo bullierit vna passa usque ad liquationem, Manardo videtur in loch de pino: alijs sapa vuarum passarum est, vt in conditis diximus. Alijs mel vuarum, id est, passulatum sic fit: vuarum passarum vnc. quatuor, ex aquæ puræ lib. vna coquantur ad aquæ consumptionem, valenter exprimantur. Huic expresso adde mellis despumati duplum: percoque quantum opus, vase vitreo reponere: sic mel myrtatum facere possis, vt docet Nicolaus in Diacodio. Mel vuarum id interdum vocamus passularum, quod passa sint præter vnas, pruna, & alia multa, nolui inde mutuari denominationem.

Menta, hortensis intelligitur, & ea siccata: tunc enim valentior, & odorator.

Mέσον in fructibus præfertim, corruptum opinor in muzum, vt granata muzo pro μέσον, id est, media, nec scilicet acida, nec dulcia, sed inter hæc media, seu acidodulcia: quæquam sunt qui dulcia intelligant, Μέσον, quod Arabes muzum corruperunt, medium inter dulce, & acidum, qualia pruna in diaprino requirunt.

Minua, & miya aromatica, & aromatizata, & cum speciebus, est syrupus, vel conditum ex succo cydoniorum: ob id etiam saepe dicitur miua cydoniorum, de qua in conditis.

Melo

Melo Indus est viridis, oblongus, magnus, batheca vulgo dictus: alijs anguria, nunc hic frequens.

Myrrha bona inuentu difficilis. Myrrha stacte, stirax liquidus.

Nabath, vel anabath in puluere baccarum myrti Serapio videtur intelligere sorba, vel illis similes fructus facultate, qualia sunt mespila.

Nabeth verti in conditis, & in confectione albalissacharum vulgo candum vocatum. alij potum ex ficis, dactylis, & saccharo esse volunt: alij aliud.

Oesypus corrupte cum Pauli exemplarib. hyssop. humida. Oleum balaninum, oleum de ben Mes. Oleum cicinum, seu ricinum, oleum de Kerna. Oleum amygdalinum dulce. Oleum sesaminum, ex semine sesami calidum humid. pr. gr. desijt parari, quia sesamum in Italia olim largissimum, hodie desideratur. Eius loco sumatur oleum recens amygdalarum dulcium, non rancidarum.

Oxyacantha est berberis.

Oxytriphylon alleluia in diaphanico vnguento secundo, & viridi.

Ozymum, id est, basilicum quoddam, vulgo caryophyllatum dicitur ab odore, & virtute caryophylli. alterum ab odore citri citratum est mellissophyllum, calidum secundo gradu, coctum difficile, sed aliorum coctione inuat, obstructum hepar aperit: naribus impositum, vel succo, vel aqua attractum, pituita purgat cerebrum, vt betonica: cor roborat, & cerebrum. Ozymum autem caryophyllatum basilicum semine flauo, aromatico, cardiaco, calido, folijs paruis magis quam basilicum semine nigro, & folijs latioribus praeditum quibusdam videtur.

Pectines pro conchis suppositi, quales est Sancto Michaeli, & San. Iacobo peregrini afferunt, idonei ad haemorrhagiam Auic. can. 3. fen 21. Idem possunt testa limacum, purpurarum, buccinarum, Manardus in id. probat magis οὐνυχας, id est vngues odoratos, vulgo blattas Byzantias.

Penidia vocem nobis incertae originis cum vulgo retinemus, & alias quasdam, quod pro his, licet Barbaris, tamen notis, nouas, & obscuras substituere non est, licet plerasque appellationes nouas dedimus, quod proprie magis, & rei naturam perfectius exprimentes viderentur: σόσις autem, id est, datio, quamuis Graeca sit vox, & vulgo medicorum vsu frequens: quia tamen Graecis in eam significatiorem, pro medicamento scilicet sumendi quantitate non vsurpatur, nec Latinis, verbum, dare, malui eius loco substituere.

Petroselinum verum ex Macedonia, quia desideratur, & vulgare hoc est imbecillius, dupletur, vel eius loco ponatur olusatrum. Petroselini veri loco semen olusatrum Manar.

Plantago longa in diaphanico vnguento, vel maior est, vel lanceolata.

Polenta est farina hordei recentis torrefacti sauech Arabibus.

Poma dulcia frig. pr. gr. hum. sec. si odora sint.

Pyrethrum hyeme legitur, seruatur annis quinque: non sit foraminulatum, nec dum frangitur, puluere edat.

Rasura eboris frigida sicca, cardiaca est, fecundas ex sterilibus mire facit Auicenna.

Saccharum Mesue albidissimum probatur, vtitur & saccharo coctione candefacto, aut verius in chry-

stalli modum per coctionem per se, vel in syrupis glaciato. Saccharum autem zuccharum Arabum esse alias probauimus. Saccharo autem Mesue, vt Graeci veteres raro vtitur, quod tum erat minus frequens: nunc contra saccharo, quia gratius, omnia dulcoramus, & siccando seruamus. Saccharum recens cal. hu. primo gradu vetus sic. pr.

Sanguis draco. Serap. & Auic. & succus herbae achilij dicta Dioscoridi, Lusitanis huc larga copia deferentibus, est succus quarundam arborum.

Santala nostratia, & ex his elect. trium santalorum, sumpta, & admota, reuera calfaciunt, ne ipsam refrigerantibus postea vtaris. Nam vera santala desiderantur, cum vulgaria sint cedra erius. Santala, si qualia scribuntur sint, refrigerant: quae vero proferunt officina, calent. Santala frig. 2. gr. sic. 1. rubra frigidiora, omnia cardiaca, & aromatica, sed flatu magis, quia odoratiora.

Sarcoticum, carnem generans, vulgo incarnans.

Sardis, seu Sardius lapis, vulgo corneolus d. Man. putatur.

Satyriorum testiculos duos conditos si vir ante coitum sompserit, marem generari, si fecunda est mulier, scribit ex Rasi Nicolaus Florent. lib. 10. cap. de sterilitate, unico vero deuorato, satum nasci cum unico teste.

Sauic. αλφίτα, polenta.

Scammonium in malo cydonio, vel alio similiter grato, & adstringente coctum (quod Gal. innuit lib. 1. ali.) pomo, virium suarum multum impertit, ob idq; imbecillius manet, quale miscet elect. Indo maiori, vbi pomum absolute scribitur, quod cydonium significat. Graec. μήλον: unde oleum μήλινον Gal. passim est cydoniorum, & emplastra μήλινα lib. 2. ca. ph. g. i. rufa, & coloris mali cydonij. et dicitur μήλον pro δίκτυον, vt in si. lib. 6. sa. tu.

Crudum autem purgatorium magis est, vt si elect. Indum maius, & diaphanicon scammonium ambo, vel coctum, vel crudum accipiant. Indum est purgantius. Si vero in Indo scammonium sit coctum, in diaphanico crudum (vt Mes. voluisse videtur) diaphanicum est purgantius.

Cum scammonium absolute scribitur, vt in hiera Hermetis, in elect. Indo minori, in diaphanico, si valens vis medicamentum, crudum misce; praesertim cum frigidis, crassius, adstringentibus, gratis, vis eius obtunditur, vt dactylis in diaphanico, primis in diaprano, cydonijs in cydoniato Lugdunensi, succo rosarum in elect. succi rosarum. Neque per hae adstringentia, vis eius a longinquis attrahendi prohibetur, quia cum aromatum vapore, & substantia vis quaedam scammonij purgatrix ad illas perreptat.

Scartola pro seriola, sonchi species minus spinosa Manardo videtur: alijs a seride, id est, cichorio nomen deprauatum. Vt vt est, cum omnia haec cichorij sint differentiae viribus affines, vnum pro reliquis capi potest.

Schemanthos, vel schenanthum, vt chalcu anthos, & chalcanthum (licet duo haec differant) cuius flos ad nos non affertur, sed herba palea.

Scolopendrium vulgo ceterach.

Secacul Serapioni, & Auicenna radices zingiberi similes, condita ex India deferantur diuersae ab eryngio, quod tamen eo loco capere malim, vt pote viribus

MESVE DE INTERPRETATION.

viribus cum secacul conueniens, quam cum quibusdam sigillum beatae Mariae, cum alijs sigillum Salomonis, seu polygonati radicem cerebro geniculatā, graueolentem, sapore cotonei, aut punici, subadstringentem, subacrem, cum fastidiosa quadam amaritudine Diosc. & Gal. Alijs est radix calcitrapae stellaris herba. In tanta opinionum varietate, pro secacul Indica radice, radicem eryngij cōdirem, quam secacul à Saracenis vocari docet Nicolaus Salernitanus in diazingibere: hæc enim etiam si non sit eadem, tamen eadem præstat. Quæ vero siccitas non parua cum essentiae tenuitate eryngio à Gal. tribuitur, hac præparatione facile vincitur. Quin & nonnulli hanc radicem calidam primo gr. humidam secundo dicunt, & à multis melle solo condita, ab alijs etiam aromatibus ad venerem excitandam sumitur magno successu, etiam si veterum nemo huius facultatis in eryngio meminerit.

Seitargum Indum, verti lepidium: alijs Iberidem esse malunt: sed hæ viribus parum variant, ut etiam cardamum, & cardamine pro his poni possint.

Semen rosarum quibusdam videtur id lanosum, quod in fructu est rubro olina æmulo, qui rosis non collectis succedit: qualis in cynosbato, & cynorhodo cernitur.

Sericum sit crudum: sunt enim qui vim eius cardiacā coquendo, aut macerando extrahunt, & sericum velut exanimatum viribusque destitutum vendunt.

Sericum minutim concisum cum margaritis, vel alijs tritum, est efficacius cum Serap. quam vstum cum Mesue calidum siccum primo gr. corroborat tota sua substantia: spiritum & sanguinem purgat, clarumque facit, & facultatem eorum in vnum cogit.

Serum lactis Gal. fri. humidum, quod aquosa eius substantia largissima nitrosam superat, qua calidum est, terget, alium subducit etiam Gal. aqua Mes. calidum dicitur, ea autem si per noctem in aere steterit, exhalat eidem. Id vero Mes. appellat nunc aquam lactis vel ebutyrati, vel non ebutyrati, & à causa aliqua concreti: nunc aquam casei, quæ per formam, aut fiscellæ raritates diffluit.

Seseli sumptum, & suffitum, steriles ob vteri intemperiem frigidam humidam etiam cum materia, fecundas facit: id quod bruta duce natura facientia nos docuerunt, Serap. Auicenna.

Spasmus cynicus, id est oris tortura.

Spica nardi Indica, Romana vero Celtica. Spica absolute, spica nardi Indica, seu aromatica significatur: annos decem sicco loco seruari posse affirmant.

Spina alba est bedegar, & spina Arabica est sucaba:

cum vero his caremus, carduus benedictus, aut sabina, aut similis plantæ aperientes capiendæ.

Spodium Græcorum, & antispodium solum admonebatur: ebur vero vstum, quod spodium Arabibus quorundam sententia est, etiam sumitur, & deuoratur, ac ex radicibus cammarum, myrto, olea, lentisco vstis, antispodia, id est quæ pro spodio ponuntur. Græcorum autem spodium, id est cinerula, quod in pavimento fornacum arariarum recidit albicans pompholigi simile, sed granius, & impurius, intra corpus non recipiendum.

Strobili sunt nuclei pinei Gal. in simpl.

Styrax calamites calamis afferri desit: siccus tamen affertur. Styrax scilicet calamites tanquam perfectior. Styrax ruber vulgo est fex styracis liquidi, hoc est myrrha stactes. Styrax verus lachryma est humiditatem non remittens, nisi dum manibus tractatur.

Tamar Indi *Κιπσοι*, id est quales sunt ante maturitatem, per quam nigrescunt: immaturi ergo intelliguntur.

Thymelæa, seu coccum gnidium, mezereon. Thymelæa verius esse, mezereon, quam chamelæa. & semen eius coccum gnidium ex Diosc. & Mesue collatis deprehendes. Tortella de seni, panis bis coctus.

Tragacanthum album frigidis medicamentis miscendum: rufum ceu vetustate calidius, calidis. Illud autem frigidum humidum primo gradu. gummi autem Arabicum frigidum siccum.

Tuderi in tryphera Galen. tributa, his horminum est, alijs anagallis: Mes. mens habet eius loco behen album, & rubrum.

Venera in catapotijs de bdellio maioribus Mes. & Auicenna, & Serapioni, pestilentes interpretati sumus, id est, conchas pestinatim seriatas, & implexas, quales peregrini plerique è S. Michaele, & locis maritimis pileo circumferunt, conchulas vocat in catap. de bdellio inuentis Mesues.

Zarur in succo fructuum, & alibi, est mespili genus, prius in Diosc. aronia dictum, quod in Italia azarolum dicitur, Gallis ignotus fructus: eius loco mespilum nostrum pentacoccum viribus proximum sumatur.

Zedoaria radix nunc vulgo nota, veteribus vel incognita, vel alio nomine scripta.

Zizypha, seu serica, vulgo iuiuba Gal. damnantur libro secundo Alim. tamen ea passa neoterici efficacia in pulmonicis remedijs experiuntur.

Zurumbet quibusdam est Zedoaria species, ut in simpl. diximus. Serapioni est arbor: secund. Auic. herba, in elect. de gemmis vtrumque petitur.